

Beweging in de perceptie van Standaardnederlands en tussentaal?

Laura Rosseel

Institut für Niederlandistik, Universität zu Köln

Dirk Speelman & Dirk Geeraerts

QLVL, KU Leuven

In de Nederlandse taalkunde heerst debat over de status van de zogenaamde tussentaal ten opzichte van het Standaardnederlands in Vlaanderen. Die tussentaal is een erg variabele en moeilijk af te bakenen taalvariëteit die de afstand tussen de traditionele dialecten en de standaardtaal overbrugt. Deze variëteit verspreidt zich snel en volgens sommige taalkundigen zou zij zelfs kandidaat zijn om een nieuwe vitale standaardvariëteit te vormen (De Caluwe 2009; Grondelaers et al. 2011). In dat geval kan men spreken van een scenario van destandaardisering en endogene restandaardisering. Aangezien standaardtaal in sterke mate een ideologisch construct is, nl. een variëteit met hoog maatschappelijk prestige, verdient dit vraagstuk niet enkel onderzoek vanuit een taalproductieperspectief, maar ook vanuit het oogpunt van taalperceptie (Milroy & Milroy 1985). Wij onderzoeken de status van beide variëteiten vanuit dat laatste perspectief.

In een reeks experimentele studies werden bij Vlamingen uit verschillende regio's zowel impliciete als expliciete attitudes gemeten met uiteenlopende methodes, van innovatieve sociaalpsychologische attitudemeettechnieken tot traditionele vragenlijsten. In een eventueel destandaardiseringsscenario, verwachten we resultaten die aantonen dat het aanzien van de standaardvariëteit taant, terwijl de prestige van tussentaal stijgt. De resultaten van onze experimenten wijzen echter niet in die richting. Respondenten staan positiever t.o. de standaardvariëteit dan t.o. regionaal getinte tussentaal, zelfs t.o. tussentaal uit de eigen regio. Verder associëren ze Standaardnederlands met een hoge socio-economische status en formele situaties, al kan deze variëteit ook in informele contexten op een positieve evaluatie rekenen. Hoewel tussentaal minder positief beoordeeld wordt dan Standaardnederlands, kan de variëteit wel op appreciatie rekenen in informele contexten. Sprekers die zich bedienen van tussentaal worden gezien als hip en entertainend, maar niet als prestigieus. Op basis van deze resultaten besluiten we met enige voorzichtigheid dat op dit moment in het hoofd van de Vlaamse taalgebruiker Standaardnederlands nog steeds de enige prestigevariant is in formele situaties en dat in deze context (nog) geen plaats is voor tussentaal.

De Caluwe, J. (2009). Tussentaal wordt omgangstaal in Vlaanderen. *Nederlandse Taalkunde*, 14(1), 8–25.

Grondelaers, S., Hout, R. Van, & Speelman, D. (2011). A perceptual typology of standard language situations in the Low Countries. In N. Coupland & T. Kristiansen (Eds.), *Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe* (pp. 199–222). Oslo: Novus Press.

Milroy, J. & Milroy, L. (1985). *Authority in Language: Investigating Language Prescription and Standardisation*. London: Routledge.